

Sosiaalitaidon hallitus 12.3.2015 §4 liite 2

SOSIAALITAITO

SOCIALKOMPETENS

2014 Toimintakatsaus

Sosiaalitaito Oy – Socialkompetens Ab
Seutulantie 3-5 A
04410 Järvenpää
Y-tunnus 1765926-6

Sisällysluettelo

Johdanto	3
1 Tausta	4
1.1 Yhtiön osakepääoma	4
1.2 Hallinto ja talous	4
1.3 Valtakunnallinen sosiaalialan osaamiskeskustoiminta	5
2 Sosiaalitaidon toiminta vuonna 2014	6
2.1. Sosiaalitaidon toimintojen toteutuminen painopisteittäin	7
2.2 Toimintojen toteutuminen sisältöalueittain vuonna 2014	11
3 Huomioita Sosiaalitaidon vuoden 2014 toiminnasta	13
3.1 Sosiaalialan kehittämistyön syventäminen ja organisointi	13
3.2 Tiedon tuottaminen ja soveltaminen kehittämistyön tueksi	13
3.3 Sosiaalialan kehittymiseen vaikuttaminen asiantuntijaroolissa	14
3.4 Muu ammatillinen yhteistyö	14
3.5 Sosiaalitaito yhteisönä	14
3 Lopuksi	15

Liitteet

Johdanto

Toimintavuonna 2014 monissa kunnissa painopiste oli toisaalta kuntarakenteeseen liittyvien muutosten valmisteluissa (Keski-Uudenmaan kuntien yhdistymisselvitys) ja sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteita uudistavassa valmistelutyössä (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä). Myös muuta keskeistä sosiaali- ja terveydenhuoltoa säätelevää lainsäädäntöä (nk. sosiaalihuoltolaki, laki itsemääräämisoikeudesta, asiakasasiakirjalaki) oli edelleen valmisteilla. Osana laajaa sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteellista uudistustyötä ratkaistaan alan tutkimukseen, koulutukseen ja kehittämiseen liittyvät kysymykset. Sosiaalialan osaamiskeskustoimintaan liittyvät ratkaisut ovat osa prosessia. Sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteita koskeva uudistustyö on siten edelleen kesken. Lakimuutokset ja uudistuvat sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteet asettavat muospaineita kuntien sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmille ja asiakirjahallinnolle. Valmisteilla oleva KanSa-arkisto asettaa yhteisen kehityssuunnan kuntien tiedonhallinnon lähivuosien kehittämiseksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämistoimintaa ohjaavan Kaste -ohjelman toisella kaudella kahdeksan kuntaa on sitoutunut ikäihmisten kotona annettavien palvelujen laajaan kehittämissuunnitelmaan ja yhdeksän kuntaa uudisti kotihoidon esimiesten gerontologista osaamista ja esimiestyötä. Tämän lisäksi sosiaalihuollon palveluprosesseja ja tiedonhallintaa on kehitetty lastensuojelussa ja aikuissosiaalityössä, perhekeskustoiminnassa sekä sosiaali- ja potilasasiamiestoiminnassa.

Sosiaalitaito tuotti vuosittaiset palvelujen tila -selvitykset (ikäihmisten palvelut, aikuissosiaalityö ja toimeentulotuen palvelut, lastensuojelun palvelut, kehitysvammahuolto ja vammaispalvelut). Lisäksi syksyllä toteutettiin selvitys kuntien työllisyyden hoidon tilasta. Näiden lisäksi tehtiin neljä laajaa muuta selvitystä (Kansalaisten kokemuksia hyvinvoinnista ja palveluista, Neljävuotiaiden lasten kokemuksia kotoa ja päivähoitosta, Viidennen luokan oppilaiden hyvinvointi, Kotona asuvien ikäihmisten kokemuksia hyvinvoinnista ja kotiin annettavista palveluista). Näiden selvitysten kautta tavoitettiin yli 5.500 alueen kuntalaista.

Tietoteknologian hyödyntäminen ja tiedonhallinta sekä asiakas- että ammattilaistyössä, vahvempi toimintojen ohjaus, sosiaalipalvelujen hallinnon ja toimintatapojen joustavoittaminen ja eheämpi asiakasprosessi ovat teemoja, joiden parissa työtä jatketaan. Tiedontuottaminen sosiaalihuollon palvelujen ja menetelmien vaikuttavuuden arviointiin ja tuottavuuden mittaamiseen ovat jatkossakin haasteita. Lähivuodet lienevät sosiaalihuollon paradigman muutoksen, sosiaali- ja terveydenhuollon integraation ja modernisaation aikaa.

Vuosi 2014 lukuina

Valmistuneita selvityksiä 12

Toteutettuja kehittämishankkeita 3

Järjestettyjä seminaareja 25, joissa tavoitettiin 1100 alueen ammattilaista

Tehtyjen selvitysten kautta tavoitettiin 5500 kuntalaista

1 Tausta

1.1 Yhtiön osakepääoma

Yhtiö on perustettu 14.12.2001 ja merkitty kaupparekisteriin 4.6.2002. Yhtiö toimii sosiaalialan osaamiskeskuksena ja välittää sosiaalialan erityispalveluja sekä järjestää sosiaalialan yhteistyötä, tutkimusta ja kehittämistä (yhtiöjärjestys).

Yhtiön vähimmäisosakepääoma on 66.000 € ja enimmäispääoma on 264.000 €. Yhtiön osakkeenomistajina oli 14 kuntaa Länsi- ja Keski-Uudenmaan 15 kunnasta (Liite 1). Omistajakunnat ovat sitoutuneet tukemaan Sosiaalitaidon toimintaa osakassopimuksen mukaisella vuosittaisella toiminta-avustuksella, joka on osakemäärä x 240€.

1.2 Hallinto ja talous

Vuonna 2014 hallituksessa oli kymmenen varsinaista jäsentä ja kolme varajäsentä. Hallituksen puheenjohtajana 15.5.2014 saakka toimi Arja Yliluoma, perusturvajohtaja, Lohjan kaupunki. Yhtiökokouksessa 15.5.2014 hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Pirkko Hynynen, työikäisten palvelulinjajohtaja, Perusturvakuntayhtymä Karviainen. Sosiaalitaidon hallitus kokoontui vuoden 2014 aikana 5 kertaa.

Sosiaalitaidon valtionavustus oli 172.839 € (2013 201.668 €, -28.829 €) ja osakassopimuksen mukainen kuntien toiminta-avustus vuonna 2014 oli 81.600 €. Yhtiön tilikauden liikevaihto oli 457.649,70 (2013 369.378,89 €) ja kokonaistuotot 712.088,7 € (TA 691.600 €, 2013 652.646,89 €). Tilikauden tappio on 74,11 €. Yhtiön tilintarkastaja oli Vesa Toivonen, tilintarkastaja, HTM, Oy Audiator Yhtiötarkastus Ab.

Valtionavustus: osaamiskeskustoiminnan perusrahoitus on kohdennettu vakinaisen henkilöstöön (toimitusjohtaja, kehittämispäällikkö, talous- ja toimistosihteeri) ja perustoiminnan kuluihin (tilat, laitteet, toiminnasta aiheutuvat muut kiinteät kulut).

Kuntien toiminta-avustus: kehittämiskoordinaattori / alueellisen hyvinvointitiedon tuottaminen, sosiaalipalvelujen prosessien kehittäminen.

Hankerahoitus: rahoituslähteinä olivat mm. sosiaali- ja terveysministeriö / Kaste -ohjelma (Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma) THL¹:n SadE-ohjelma ja THL:n myöntämä valtionavustus. Hankerahoituksella Sosiaalitaidossa toteutui vuonna 2014 kolme henkilötyövuotta.

Asiantuntijapalvelut: palvelutoimintana tuotettiin sosiaaliasiamiehen palvelut, juridisen tuen palvelut sosiaaliasiamieskunnille, ikäihmisten palvelujen kehittämistyön koordinointi, selvityksiä, kartoituksia ja arviointeja. Lisäksi Sosiaalitaidon työntekijät osallistuvat mm. prosessikuvaus- ja tuotteistusprosesseihin. Sosiaalitaidon kehittämispäällikkö on ollut mukana Keski-Uudenmaan kahdeksan kunnan yhdistymisselvitystyössä sosiaali- ja terveydenhuollon työryhmän asiantuntijasihteerinä.

¹ Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Yhtiössä työskenteli 11 henkilöä eripituisissa työsuhteissa suunnittelu- ja projektitehtävissä. Kesätyöntekijöitä ja opinnäytetöiden tekijöitä oli molempia kolme.

Sosiaalitaito on osa Etelä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskusten verkostoa (ESO). Verkoston muodostavat Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus Socca, Päijät-Hämeen ja Itä-Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskus Verso sekä Sosiaalitaito Oy – Socialkompetens Ab. Sosiaalialan osaamiskeskusten välisen sopimuksen mukaan osaamiskeskusten yhteistyöelimenä toimi ESON koordinaatioryhmä, joka ei kokoontunut vuonna 2014. ESON johtielinten puheenjohtajat ja sosiaalialan osaamiskeskusten johtajat kokoontuivat 16.1.2014 yhteiseen tutkimusta ja kehittämistyötä tarkastelemaan työkokoukseen. Etelä-Suomen osalta kokonaisuuden valmistelu on edelleen käynnissä.

1.3 Valtakunnallinen sosiaalialan osaamiskeskustoiminta

Sosiaalialan osaamiskeskusten toimintaa ohjaa sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan neuvottelukunta. Neuvottelukunnassa Etelä-Suomen edustajana toimi Marja-Liisa Remes (Socca). Neuvottelukunta kokoontui kaksi kertaa vuonna 2014. Sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan neuvottelukunnan valmistelu elimenä toiminut jaos (sosiaalialan osaamiskeskusten johtajat) kokoontui 7 kertaa. Sosiaalitaidon henkilöstö osallistui sosiaalialan osaamiskeskusverkoston sisällölliseen yhteistyöhön ja verkostoihin.

2 Sosiaalitaidon toiminta vuonna 2014

Sosiaalitaidon tavoitteena on toteuttaa pitkäjänteistä sosiaalialan kehitystyötä.

Edistämme sosiaalialan kumppanuutta ja luomme uutta!

Sosiaalitaidon toiminnalla tuetaan kuntien sosiaalihuollon **kehittämistyötä ja vahvistetaan sitä edistävää tietoperustaa sekä lisätään ja uudistetaan henkilöstön ammatillista osaamista**. Tämän lisäksi Sosiaalitaidon asiantuntijat toimivat osaltaan sosiaalialan **vaikuttajina** sekä **asiantuntijoina**.

Sosiaalialan kehittäminen

Prosessien kehittäminen palvelurakenteissa
Seudullinen kehittämistyön koordinointi
Lakien ja ohjelmien toimeenpanon ja soveltamisen tuki
Kuntien yhtenäisemmat linjaukset
Asiantuntijaverkostot
Kehittämistyön suunnittelu ja hankkeistus
Kehittämistyön rahoitusmekanismit

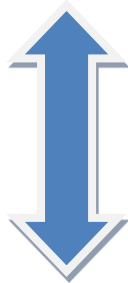
Tiedolla johtaminen

-tietoperustan vahvistaminen

Suunnittelun, kehittämisen ja päätöksenteon tueksi

(selvitykset, kartoitukset, katsaukset)

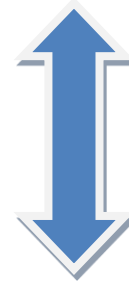
Ennakointityö

Vaikuttaminen

valtakunnallisesti ja alueellisesti

Asiantuntijalausunnot ja kommentoinnit
Osallistuminen neuvottelukuntien ja työryhmien työskentelyyn alueellisesti ja valtakunnallisesti
Media vaikuttaminen
Asiantuntijavaikuttaminen

Ammatillisen osaamisen vahvistaminen ja uudistaminen

Koulutukset, työkokoukset, ammattilaisten verkostot, asiantuntijayhteistyö

Uudistuvan lainsäädännön toimeenpanon tuki ja muu juridinen tuki

Muu yhteistyö

Sidosryhmäyhteistyö: valtakunnalliset sosiaalialan osaamiskeskusverkostot, muut sidosryhmien verkostot

2.1. Toiminta 2014 painopisteittäin

Sosiaalialan kehittämistyö ja sen organisointi

Tehtävä	Tehtäväkokonaisuuden konkretisointi ja arvioinnin kohteita
<p>Sosiaalialan kehittämistyö ja sen organisointi</p> <p>Kehittämistyön suunnittelutyöryhmät, ammattilaisten verkostot, oppilaitosverkostot, eri palvelualueiden sisältöryhmät, sosiaali- ja terveysjohdon kanssa tehtävä yhteistyö, yhteistyö palvelujen tuottajien ja järjestöjen kanssa</p> <p>Tulos: Seuduilla tapahtuva kehittämistyö, jonka seurauksena sosiaali- ja siihen läheisesti liittyvät terveyspalvelut järjestetään tarkoituksenmukaisesti (rakenne, toimintatavat, vaikuttavuus, laatu - kustannussuhde).</p> <p>Toiminta on vaikuttavaa ja taloudellista.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osallistutaan kuntien näkökulmasta keskeisiin foorumeihin (hanketyö, asiantuntijatyöryhmät) ▪ verkostojen luominen ja kokoaminen ▪ tutkimus- ja oppilaitosverkostojen ylläpitäminen (mm. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, korkeakoulu, II-aste, valtakunnalliset järjestöt) ▪ hankesuunnittelu ja hankkeiden kokoaminen, käynnistäminen ▪ henkilöstöryhmien ja verkostojen ylläpito (eri substanssi- ja ammattiryhmiä) ▪ toteutetaan yhteistyössä sosiaalialan ajankohtaisseminaareja ▪ lainsäädännön toimeenpanon tuki <p>Mm. palvelujen rakenteiden ja prosessien kehittäminen, toimintatapojen kehittäminen, tiedonhallinta, vaikuttavuus, ohjauksen ja johtamisen kehittäminen, henkilöstön osaamisen vahvistaminen ja työhyvinvoinnin tukeminen.</p>
<p>Verkostot</p> <p>Kehittämisverkostot: ylläpito, vahvistaminen ja suunnitelmallisuuden lisääminen Järjestöyhteistyön vahvistaminen erityisesti hanketoiminnassa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Länsi-Uudenmaan ikääntyneiden palvelujen verkosto • Kuuma – kuntien ikääntyneiden palvelujen verkosto • Länsi- ja Keski-Uudenmaan omaishoidon tuen koordinaattorien verkosto • Aluevastaavaverkosto, Suomen muistiasiantuntijat ry • Länsi-Uudenmaan sosiaali- ja terveysjohto ja asiantuntijat • Kuuma-kuntien sosiaalipalveluiden kehittämistyöryhmä • Kuuma-kuntien aikuissosiaalityön kehittämistyöryhmä • Kuuma-kuntien lastensuojelun kehittämistyöryhmä • Kuuma-kuntien vammaispalvelujen kehittämistyöryhmä <p>Hanketoiminta, kehittämistyö, muu yhteistoiminta</p> <ul style="list-style-type: none"> • seudulliset lapsi- ja perhepalvelut: kehittämishankkeet • seudullinen aikuissosiaalityön kehittäminen • vammaispalvelujen seudullinen kehittäminen • sosiaaliasiamiestoiminta seudullisena • juridinen neuvonta sosiaaliasiameskuntien työntekijöille • Kaste –ohjelmaan sisältyvät alueen kehittämishankkeet: kehittämistoiminnan suunnittelu, tuki, arviointi sovitusti <ul style="list-style-type: none"> o Kotona kokonainen elämä -osaohjelman Oma koti -osakokonaisuuden koordinointi (toteuttajakunta Hyvinkää, seitsemän muuta kuntaa) o Ketterästi asiakkaan kanssa 2020 valmistelun koordinointi ja suunnittelu Länsi- ja Keski-Uudellamaalla o KHI -Kestävää hyvinvointia ikäihmisille (Kotona kotoa kotiin-osakokonaisuus) suunnittelu • vanhuspalvelulain toimeenpano / RISTO -hankkeen Valtti-osakokonaisuuden koordinointi (hallinnoijana Eksote, toteuttajakuntana Hyvinkää, kahdeksan muuta kuntaa). • ikäihmisten palvelujen seudullisen kehittämistoiminnan koordinointi • Keski-Uudenmaan yhdistymisselvityksen sosiaali- ja terveydenhuollon työryhmä • Huostaanoton syyt ja taustat / HuosTa -hanke 2014 – 2015. • LaTo- lastensuojelun ja toimeentulotuen toimintaprosessien ja tietohallinnon tehostaminen ja kehittäminen • @Sosiaalipalvelut – turvallinen viestinvälitys Lohjan kaupungin perhekeskuksessa ja sosiaali- ja potilasasiamiestoiminnassa sekä selvitys turvallisen viestinvälityksen käyttömahdollisuuksista kunnallisissa sosiaalipalveluissa 	

Tiedolla johtaminen:

tietoperustan vahvistaminen suunnittelun, päätöksenteon ja kehittämisen tueksi

Tehtävä	Tehtäväkokonaisuuden konkretisointi ja arvioinnin kohteita
<p>Tiedolla johtaminen</p> <p>Tiedon tuottaminen ja soveltaminen kehittämistyön tueksi</p> <p>Tiedon tuottaminen, kokoaminen ja jalostaminen: selvitykset, kartoitukset, vaikuttavuuden arviointi, ennakoiva arviointi, julkaisut</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p>Tulos: toteutettava kehittämistyö perustuu tutkittuun tietoon sekä tuottaa uutta alueellista tietoa hyvinvointistrategiseen työhön ja kehittämistyön, päätöksenteon ja suunnittelun tueksi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ selvitykset, kartoitukset: Länsi- ja Keski-Uudenmaan kuntien ja seutujen käyttöön • oppilaitos- ja tutkimusyhteistyö (korkeakoulut): opinnäytetyöt ja harjoittelujaksot • Vaikuttavuuden arviointi: <ul style="list-style-type: none"> - asiantuntijarooli kunnan palveluiden tuottamisen tapojen ja palveluiden kohdentamisen arvioinnissa: prosessikuvaukset, tuotteistaminen - kehittämistyön vaikuttavuuden arviointi - hankkeiden itsearviointi • tutkiva ja arvioiva työote: toteutetaan sekä omassa toiminnassa että kuntien kanssa tehtävässä yhteistyössä <p>mm. omat selvitykset ja kartoitukset</p> <p>Tutkimusyhteistyö: korkeakouluyhteistyö, II-asteen oppilaitosyhteistyö, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos</p>
<p>Selvitykset ja kartoitukset:</p> <p>Aikuissosiaalityön ja toimentulotuen tila 2013 (10 kuntaa) Kehitysvammahuollon palvelujen tila 2013 (10 kuntaa) Vammaispalvelujen tila 2013 (10 kuntaa) Lastensuojelun tila 2013 (10 kuntaa) Ikäihmisten palvelujen 2013 (10 kuntaa) Työllisyyspalvelut 2013 (11 kuntaa) Kansalaisten kokemuksia hyvinvoinnista ja palveluista (6 kuntaa, 1421 kuntalaista) Nelivuotiaiden lasten kokema hyvinvointi kotona ja päivähoitossa 2014 (9 kuntaa, 357 lapsen vanhemman haastattelemaa lasta) Viidesluokkalaisten lasten kokema hyvinvointi 2014 (12 kuntaa, 2525 oppilasta)</p> <p>Kotihoidon asiakkaiden kokemuksia arjen sujuvuudesta, saamistaan palveluista ja osallisuudestaan niiden suunnitteluun ja toteutukseen (asiakaskokemuskeskustelu, 854 asiakasta). Aiheeseen liittyen on tehty opinnäytetyö (Geronomi AMK) ”Ikääntynyt aktiivisena toimijana vai passiivisena palvelujen kohteena”. (9 kuntaa) Kotihoidon työajan kohdentumisen seuranta ja päivittäisen työn organisoinnin nykytilaselvitys (8 kuntaa). Kuntouttavan työtoiminnan vaikuttavuuden arviointi (Perusturvakuntayhtymä Karviainen) Aikuissosiaalityön vaikuttavuuden arvioinnin analyysi (Mustijoen perusturva) Työajan kohdentumisen seuranta lastensuojelussa ja aikuissosiaalityössä (6 kuntaa) Palvelujen yhteiset tietomäärittelyt lastensuojelussa (käytössä 5 kunnassa) Tiedonhallinnan kehittäminen, tieto johtamisen tukena (yhteistyö THL/Oper)</p>	

Ammatillisen osaamisen vahvistaminen

Tehtävä	Tehtäväkokonaisuuden konkretisointi ja arvioinnin kohteita
<p>Ammatillisen osaamisen vahvistaminen</p> <p>Ammatillinen osaamisen vahvistaminen Johtamisen tuki</p> <p style="text-align: center;">↓</p> <p>Tulos: henkilöstö on ammatillisesti osaavaa, työskentelymenetelmät ovat joustavia ja nykyaikaisia, lainsäädännön tuntemus on vahvaa, asiakkaan saama palvelu ja kohtelu ovat hyviä</p>	<p>koulutukset seminaarit työkokoukset asiantuntijaverkostot</p> <p>yhteistyö korkeakoulujen kanssa yhteistyö järjestöjen kanssa</p>
<p>Koulutukset:</p> <p>Lainsäädännön toimeenpanoon liittyvät koulutukset Substanssikohtaiset seminaarit ja työkokoukset</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ikäihmisten kotipalvelun toiminnanohjausjärjestelmäpäivä: kahden toiminnanohjausjärjestelmän ja niihin liittyvien muiden sovellusten esittely alueen kunnille • Hyvät käytännöt jakoon – kehittämispäivä alueen kunnille em. verkostoille ja kuntien työntekijöille (ikäihmisten palvelut) • ”Oma koti” – osakokonaisuuden esimiesten työpajapäivät, Läpimurto-menetelmän valmennukset ja läpimurtotiimien ”raksa”-työpajat • ”Valtti” – osakokonaisuuden työpajapäivät ja vertaisryhmätapaamiset • ”Valtti” – osakokonaisuuden opintokäynti / Tampere: palvelutarpeen arviointi • Tutustuminen Espoon keskitettyyn palvelutarpeen arviointiin ja Kouvolan asiakasvastaava – toimintamalliin. (Ikäihmisten palvelut) • Organisaatio muutoksessa –koulutustilaisuudet Lohjalla ja Järvenpäässä (Ikäihmisten palvelut) • Ympäri vuorokautisen hoidon kehittämisohjelma Järvenpään ympärivuorokautisen hoidon henkilöstölle (8 lähikoulutusiltapäivää + välitehtävät) (Ikäihmisten palvelut) • Uudistuva sosiaalihuoltolaki • Palvelutarpeen arviointi uudistuvassa sosiaalihuoltolaissa • Toimeentulotuen kirjaamiskoulutus <p>Koulutukset on suunniteltu yhdessä kuntien asiantuntijoiden ja oppilaitosten kanssa.</p>	

Vaikuttaminen sosiaalialalla

Tehtävä	Tehtäväkokonaisuuden konkretisointi ja arvioinnin kohteita
<p>Sosiaalialan kehittämiseen vaikuttaminen asiantuntijaroolissa</p> <p>Työryhmät, neuvottelukunnat, komiteat, johtoryhmät, kannanotot ja lausunnot, selvitykset</p> <p>Tulos: alan osaamisen, tiedon ja asiantuntijuuden välittäminen lainsäädännön, ohjelmien, valtakunnallisten ohjeistusten ja laatusuosituksen valmistelussa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ohjaus- ja työryhmiin osallistuminen ▪ kannanotot, lausunnot, selvitykset <p>mm. Asiantuntijakomentointi Lausunnot Neuvottelukunnat Työryhmät Verkostot</p>
<p>Vaikuttamisfoorumit:</p> <p>Sosiaalihuollon tietosuojan ohjausryhmä SOHVI (PH) Kansallinen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisohjelma – KASTE: Etelä-Suomen aluejohtoryhmä (MS) Mieli 2009-ohjelman toimeenpanon ohjausryhmän varajäsenyys (MS) Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opetussuunnitelmatyöryhmä ja ohjausryhmä (MS, PH) Laurea-ammattikorkeakoulun alueneuvottelukunnan jäsenyys (MS) Lapsiasiainvaltuutetun neuvottelukunta (MS) Ikäihmisten palvelujen valtakunnallinen asiantuntijaverkosto/KASTE -kehittämisfoorumi / THL (HV,TE) Turvallisen viestinvälityksen verkosto (Kuntaliitto/THL/VM)</p>	

Asiantuntijapalvelut

Sosiaaliasiamiespalveluja tuotettiin seitsemälle kunnalle. Asiakkaiden yhteydenottojen määrä vuonna 2014 oli 405 (yhteydenottojen määrä laski 15 % edellisestä vuodesta, mutta osan siitä selittää tilastointitavan uudistus). Yhteydenottajia oli 330 eri henkilöä (vuonna 2013 295, nousu 11 %). Tavattujen asiakkaiden määrä oli 19. Sosiaaliasiamiespalvelussa otettiin käyttöön turvallinen viestinvälitys Valtiokonttorin kansalaisen asiointitilin kautta. Sosiaaliasiamiehen asiakkaista 23 (5 sosiaaliasiamiehen toiminta-alueen kuntalaisia) oli sellaisia, joiden ensimmäinen yhteydenotto tapahtui Asiointitilin kautta. Sen lisäksi joidenkin asiakkaiden kanssa käytettiin Asiointitiliä asiointin jatkuessa esimerkiksi asiakirjojen tietoturvalliseen lähettämiseen.

Syksystä alkaen tuotettiin juridisen neuvonnan ja tuen palveluita sosiaaliasiamieskuntien työntekijöille. Työntekijät saivat konsultoida sosiaaliasiamiestä juridisissa, asiakastapauksiin liittyvissä, asioissa. Tarkoituksena on etsiä yhteistyössä mahdollisimman hyvin lain henkeä noudattavia ratkaisuja päätöksentekoprosessissa ja asiakasasian valmisteluvaiheessa. Juridisen neuvonnan yhteydenottajana henkilöstö oli 16 tapauksessa.

Lastensuojelupalveluiden tuotteistamisprosessi aloitettiin loppuvuodesta 2013, työskentelyä jatkettiin vuoden 2014 aikana.

2.2 Toimintojen toteutuminen sisältöalueittain vuonna 2014

Lapsiperheiden palvelujen kehittämisen kokonaisuus on todentunut alueellisissa substanssikohtaisissa verkostoissa (Kuuma: sosiaalipalvelut, varhaiskasvatus) ja toteutuneessa hanketyössä. @Sosiaalipalvelut hankkeessa on kehitetty turvallista viestinvälitystä ja sitä tukevia toimintaprosesseja Lohjan perhekeskuksessa. LaTo-hankkeessa on arvioitu ja kehitetty lastensuojelun ja aikuissosiaalityön rakenteiden, organisaation, työn tekemisen tapojen ja tiedonhallinnan suhdetta palveluiden tuottavuuteen ja vaikuttavuuteen. Keskeisimpänä sosiaalipalveluiden tuottavuuden kasvattamisen haasteena on välittömän asiakastyön osuuden kasvattaminen ja asiakastyön dokumentoinnin tehostaminen.

Vuonna 2014 suunniteltiin eteläsuomalaista lasten, nuorten ja perheiden palvelujen kehittämisohjelmaa (Kaste) Porvoon johdolla (Pro Perhe / Lohja). Kehittämistyölle myönnettiin valtionavustusta 350.000€.

Ikäihmisten palvelujen kehittämissuunnitelma on toteutunut osana Kotona kokonainen elämä -kehittämisohjelmaa. "Oma koti" -osakokonaisuuden osallistujakuntia on Hanko, Inkoo, Siuntio, Lohja, PTKY Karviainen, Järvenpää ja Hyvinkää. Sosiaalitalo koordinoi Länsi- ja Keski-Uudellamaalla toteutettavaa kehittämissuunnitelmaa. Vanhuspalvelulain toimeenpanoa edistetään Etelä-Suomen alueen RISTO / Valtti -hankkeella (yhdeksän kuntaa). Hankkeessa luotiin gerontologisen valmennuksen toimintamalli kotihoitoon uudistamalla osallistujien gerontologista osaamista ja esimiestyötä.

Länsi-Uudenmaan ikääntyneiden palvelujen verkoston kokouksia vuonna 2014 oli kaksi ja Kuuma-kuntien vanhustenhuollon kehittämissuunnitelman kokous pidettiin kerran. Näiden kokousten lisäksi kuntien yhteistoimintaa ja vertaisoppimista/benchmarkausta tuettiin järjestämällä koko Sosiaalitalon toiminta-alueen kunnille yhteinen "Hyvät käytännöt jakoon" – kehittämissuunnitelma. Tilaisuudesta kerätyn palautteen mukaan kehittämissuunnitelma oli erittäin hyvä ja tällaisille tilaisuuksille on tarvetta jatkossakin. Niitä järjestetään 2-3 vuodessa.

Kuntien omaa kehittämissuunnitelmaa tuettiin järjestämällä kotihoidon toiminnanohjausjärjestelmäpäivä ja niihin liittyvien muiden sovellusten esittely alueen kunnille. Lisäksi kunnille järjestettiin tutustumismahdollisuus Espoon keskitettyyn palvelutarpeen arviointiin ja Kouvolan asiakasvastaava – toimintamalliin. Käynti oli suunnattu kaikille alueen kunnille.

Sosiaalitalo järjesti myös kaksi samansisältöistä "Organisaatio muutoksessa"-koulutustilaisuutta Lohjalla ja Järvenpäässä.

Järvenpäässä pilotoitiin Sosiaalitalon kanssa yhteistyössä suunniteltu ympärivuorokautisen hoidon kehittämissuunnitelma, joka sisälsi 8 lähikoulutusiltapäivää, tehtäviä sekä oppimispäiväkirjan laatimisen. Koulutus toteutettiin yhteistyössä Suomen muistiasiantuntijat ry:n kanssa ja siitä saatu palaute kannustaa järjestämään samansisältöistä pitkäkestoista koulutusta muissakin kunnissa.

Omaishoidon tuen koordinaattorien yhteistyöverkosto kokoontui kaksi kertaa. Tapaamisissa käsiteltiin valtakunnallisia omaishoidon linjauksia ja paikallisia käytäntöjä. Verkoston päätavoitteena on verkostoida samassa tehtävissä toimivia, itsenäisiä

työntekijöitä ja jakaa hyviä käytäntöjä kuntien kesken. Verkosto kokoontuu 2-3 kertaa vuodessa.

THL koordinoi osaamiskeskusjohtajien ja ikäihmisten palvelujen asiantuntijoiden yhteisiä työkokouksia, joihin Sosiaalitaito osallistui.

Ikäihmisten palvelujen kehittämiskoordinaattori kuuluu RAY:n tukemaan Aluevastaavaverkostoon ja toimii Sosiaalitaidon toimialueella aluevastaavana. Aluevastaavat tukevat muistisairaiden ihmisten hoitoon osallistuvia ammattihenkilöitä ja välittävät uusinta ja ajankohtaisinta tietoa muistisairaiden ihmisten hoitoon ja tutkimukseen liittyvistä asioista.

Aikuisten palvelujen kehittämistyö toteutui pääosin tiedontuotantona vuonna 2014. Koko toiminta-alueen aikuissosiaalityö ja toimeentulotuki 2013 -selvitys on pohjana aikuisten palvelujen kehittämistyön suunnittelulle. Lisäksi Sosiaalitaito toteutti osana LaTo -hanketta kuudessa kunnassa aikuissosiaalityön työkohdentumisen seurannan ja analyysin. Vuonna 2014 aloitettiin uudistuvan sosiaalihuoltolain mukaisen palvelutarpeen arvioinnin prosessin ja dokumentoinnin kehittäminen.

Sosiaalipalvelujen vaikuttavuuteen ja talouteen liittyvä kehittämistyö konkretisoitui erityisesti lastensuojelutyön ja ikäihmisten palvelujen rakenteeseen, kustannuksiin ja määriin liittyvässä tarkastelussa (tila 2013 -selvitykset). Näin saatuja tietoja on kuntien asiantuntijoilta saadun palautteen mukaan pidetty hyvänä kuntakohtaisten palvelujen suunnittelun ja kehittämisen välineenä.

Kehittämistyötä jatketaan palveluiden tuottavuuden tarkastelulla (työn kohdentuminen, tuotteistaminen, toiminnanohjaus, prosessikehittäminen) ja asiakasrajapinnassa syntyvän tietopohjan vahvistamisella (dokumentointi, yhtenäiset käytännöt ja asiakasasiakirjojen tietosisällöt).

Informaatioteknologian ja tiedonhallinnan kehittämistyössä Sosiaalitaito on tiiviissä yhteistyössä THL:n Oper-yksikön kanssa. LaTo- hankkeessa yhtenäistetään lastensuojelun ja aikuissosiaalityön asiakastyön dokumentointia ja asiakirjahallintaa. Sosiaalitaito on osallistunut osana SAdE-ohjelmaan kuuluvaa @Sosiaalipalvelut hanketta turvallisen viestinvälityksen kehittämistyön. Nämä luovat pohjaa sosiaalihuollon KanSa –arkistoon siirtymiselle.

Sosiaalialan henkilöstöön liittyvät teemat (osaamisen vahvistaminen ja uudistaminen) toteutuvat pääosin kehittämishankekohtaisessa työskentelyssä. Eri hankkeissa järjestetään koulutusta, tukea ja asiantuntijoiden työkokouksia osaamisen vahvistamiseksi. Tämän lisäksi Sosiaalitaito tukee henkilöstöä alan keskeisten lakien toimeenpanossa mm. Sosiaalihuoltolain toimeenpanoon liittyvät koulutukset.

3 Huomioita Sosiaalitaidon vuoden 2014 toiminnasta

Sosiaalitaidon toiminta-alueen kuntien asiantuntijat pitivät tärkeimpinä toimintamuotoina suunnittelua ja päätöksentekoa tukevaa tiedontuotantoa sekä sosiaalialan kehittämistyön tukemista. Tämä on toteutunut laajana kuntalaisia ja asiantuntijoita tavoittaneina sekä palvelujen käyttöä ja organisointia kuvaavina selvityksinä.

Sosiaalialan kehittäminen kohdistuu palvelujen rakenteelliselle tasolle ja substanssien ja asiakkaiden yhteistyöpinoille menetelmäkehittämisen sijaan. Kehittämistyön toimijat ja sisällöt ovat usein eri substanssien, ammattialojen ja toimialojen yhteisiä. Erityisen haasteelliseksi kysymykseksi muodostuu asiakasprosesseissa syntyvän tiedon kokonaisvaltainen käyttö, hallinta ja säilyttäminen.

3.1 Sosiaalialan kehittämistyön syventäminen ja organisointi

Sosiaalialan kehittämistyö organisoitui Kaste-ohjelman ja THL:n valtioavustusten tuella. Tämän lisäksi useissa kunnissa on meneillään kuntakohtaista kehittämistä. Yhteistyö ja verkostot sosiaalialan osaamiskeskuksen ja tutkimus- ja oppilaitosten välillä (ammattikorkeakoulut, yliopistot, THL jne.) organisoitui edelleen pääosin hankkeiden kautta tehtävänä yhteistyönä. Yhteistyömuotoina olivat mm. opinnäytetyöt, asiantuntijatehtävät hankkeissa, työkokoukset ja verkostotapaamiset. Kansainvälisenä toimintana toteutettiin asiantuntijoiden ja ammattilaisten opintomatka, jonka teemana oli ”Sähköisiin palveluihin liittyvät ratkaisut julkisella sektorilla”. Opintomatkan kohteena oli ICT-democenter Tallinnassa ja Agency for Digitisation Kööpenhaminassa. Lisäksi toteutui Keski-Pohjanmaan kansanopiston järjestämä vanhustyön opintomatka Kööpenhaminaan, jossa perehdyttiin tanskalaisiin hoitokoteihin ja vapaaehtoistyöhön.

Sosiaaliasiamiestoiminnan asiakastyöstä nousseet havainnot ovat osa sosiaalipalvelujen kehittämistä. Asiakkailta saadun palautteen perusteella on tärkeää, että sosiaalipalveluista tiedotetaan riittävästi ja asiakkaille kerrotaan heidän oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan sekä eri toimenpidevaihtoehdoista. Päätösten perustelemiseen asiakkaalle ymmärrettävällä tavalla tulee kunnissa edelleen kiinnittää erityistä huomiota.

3.2 Tiedon tuottaminen ja soveltaminen kehittämistyön tueksi

Vuoden 2014 aikana Sosiaalitaidossa valmistui hankesuunnitelmien ja taustoituksen lisäksi 12 selvitystä. Selvitykset on julkaistu Sosiaalitaidon kotisivuilla.

Ajankohtaisen alan tiedontuotannon haasteina ovat edelleen primaaritiedon tuottamisen ongelmat: tietojen saatavuus kunnista, tietojen oikeellisuus sekä tiedon tuottamisen työläys. Sosiaalitaito on hyödyntänyt tiedontuotannossaan sähköistä alustaa ja on pystynyt keventämään tiedon keruuta ja nopeuttamaan tulosten raportointia.

Kehittämistyön tietoperustan vahvistamisen painopistealue on toteutunut hyvin. Tiedontuotannon osalta keskeinen heikkous primaaritiedon tuottamisessa ei kuitenkaan

ole ratkennut. Valtakunnallinen lainsäädännön ja kehittämisen ohjaus tulisi saada mahdollisimman nopeasti toteutetuksi.

3.3 Sosiaalialan kehittämiseen vaikuttaminen asiantuntijaroolissa

Sosiaalitaidon henkilöstö on osallistunut Kaste-ohjelman Etelä-Suomen alueen toimeenpanoon. Vaikuttamistyö on toteutunut sekä alueen johtoryhmässä että kehittämisohjelmien ja -hankkeiden suunnittelutyöhön osallistumisena. Parhaiten tämä konkretisoituu hanketyöhön liittyvänä asiantuntijapanoksena ja selvityksinä. Lisäksi Sosiaalitaidon henkilöstö on osallistunut valtakunnalliseen vaikuttamistyöhön erilaisissa neuvottelukunnissa ja verkostoissa. Sosiaalitaidon henkilöstö on yhteistyössä niin sosiaali- ja terveysministeriön, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen, Kuntaliiton, Uudenmaan liiton kuin alueen oppilaitostenkin kanssa. Sosiaalitaidon henkilöstö on ollut mukana lainsäädäntö- ja kehittämistyön sisältöjen valmistelussa.

Sosiaalitaidon henkilöstö on ollut mukana sosiaalialan osaamiskeskusten laatimissa yhteisissä lausunnoissa mm. Sosiaalihuoltolaki, nk. SoTe-JäjestämisL, VarhaiskasvatusL, AsiakasasiakirjaL, läkkäiden palvelurakenteen muutokseen liittyvään lainsäädäntövalmistelu.

Sosiaalitaidon tekemien selvitysten tuloksia ja johtopäätöksiä on vuoden 2014 aikana esitelty ja käsitelty useissa paikallisissa ja valtakunnallisissa medioissa (mm. paikallislehdet, YLE:n aamu radio/tv, YLE-netti, Vanhustyölehti).

3.4 Muu ammatillinen yhteistyö

Muu ammatillinen yhteistyö on konkretisoitunut henkilöstön verkostoitumisena sekä osaamiskeskusverkostoissa että muissa alan verkostoissa sekä henkilöstön työnohjauksena ja koulutuksena. Osallistuminen valtakunnallisiin osaamiskeskusverkostoihin, sosiaaliasiamiesyhteistyöhön ja THL:n koordinoimaan verkostotyöhön on ollut kiinteää.

Oppilaitosyhteistyön rakenteellinen ja strategisempi kehittäminen on edelleen kehittämisen kohteena. Sosiaalitaito on ollut yhteistyössä Laurean, Metropolian ja Diakin ja FUAS-verkoston kanssa. Lisäksi Sosiaalitaito on tehnyt yhteistyötä useiden yliopistojen kanssa.

3.5 Sosiaalitaito yhteisönä

Sosiaalitaidon pysyvien työntekijöiden suhteen vaihtuvuutta ei viime vuosina ole ollut. Vuoden 2014 lopussa henkilöstön keski-ikä oli noin 48 vuotta ja koulutustaustaltaan henkilöstö jakaantuu seuraavasti: yhteiskunta- tai hallintotieteellinen koulutus 4, terveystieteellinen koulutus 1, käyttäytymistieteellinen koulutus 1, kaupallinen koulutus 1. Sosiaalityöntekijän kelpoisuus oli kahdella työntekijällä.

4 Lopuksi

Sosiaalitaidon toiminnassa lähivuosien keskeisimmäksi ratkaistavaksi kysymykseksi nousee koko sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimus- ja kehittämistoiminnan organisoituminen. Näitä koskeva lainsäädäntötyö on edelleen kesken. Tulevaisuudessa merkittävää on edelleen tiedontuotanto suunnittelun, kehittämisen ja päätöksenteon tueksi. Tämä korostuneesti esitettyjen uusien sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymien ja mahdollisten yhteistyöalueiden (5) perustamistyössä.

Sosiaalitaito on osaltaan toiminta-alueen kuntien sosiaalihuollon palvelujen ja ammattilaisten kehittäjä, hyvinvointitiedon tuottaja ja välittäjä sekä alan vaikuttaja. Erityisinä painopisteinä ovat olleet ikäihmisten palvelujen kehittäminen sekä sosiaalityön toteutumiseen liittyvät kysymykset (prosessit, tuotteistus, yhtenäiset tietosisällöt). Sosiaali- ja terveydenhuolto kohtaa historiansa suurimpia rakenteellisia ja toiminnallisia muutoksia lähivuosina. Näiden muutosten onnistunut toimeenpano edellyttää tuekseen pitkäjänteistä kehittämistoimintaa ja ammattilaisten osaamisen uudistamista, toimintatapojen ja –menetelmien modernisointia sekä ajantasaista ja ”oikeaa” tietoa.

Liite 1**Sosiaalitaidon omistajat vuonna 2014**

Kunta	osakkeita
Hanko	10
Hyvinkää	40
Järvenpää	35
Karkkila	10
Kerava	30
Kirkkonummi	30
Lohja	50
Mäntsälä	15
Nurmijärvi	35
Pornainen	5
Raasepori	30
Siuntio	5
Tuusula	30
Vihti	25
Yhteensä	350 osaketta